Brochurenreeks van de Nederlandse Unie

No. 1

Volkseenheid

Brochurenreeks van de Nederlandse Unie

No. 1

Volkseenheid

PRIJS 10 CENT

Brochurenreeks van de
Nederlandse Unie

No. 1

Volkseenheid

= G. Ruygers

Deze brochure is geschreven door Geert Ruygers.

Wij heffen hart en handen
Voor het heil der Nederlanden
En zweren vast den eed:
Tot doodsbeproefde trouwe
Wilhelmus van Nassouwe
Met U te staan gereed.
C. Verchaeve.

TER INLEIDING.

Onmiddellijk nadat De Nederlandse Unie haar oproep in de pers had doen verschijnen, werd er gevraagd naar een program. Toen er een program was, naar een nadere toelichting.

Die toelichtingen zullen niet uitblijven. Men zal echter goed doen te beseffen, dat het nu *niet* in de eerste plaats gaat om de verwerkelijking van een aantal concrete politieke desiderata, maar dat het in de eerste plaats gaat om een vernieuwing des geestes. Wanneer het program van De Nederlandse Unie anders is, en het *is* anders, dan dat der vroegere partijen, dan komt dit, omdat wij de huidige tijdsproblemen principiëel anders beschouwen. Behalve anders menen wij ze juist te zien.

Minstens even belangrijk als een meer concrete uitwerking van het program lijkt het dus te zijn dié fundamentele punten nader te belichten, waarop het program van De Nederlandse Unie is gebouwd. Dit zal gebeuren in een aantal brochures. De eerste daarvan hebt U hier voor U.

NOODZAAK VAN EENHEID.

De wereld staat op een van de keerpunten van haar geschiedenis. In zekere zin brengt iedere oorlog een keerpunt in de geschiedenis, omdat iedere oorlog afrekent met het verleden. Maar in de geweldige strijd, die nu gaande is, staan niet alleen politieke en economische belangen op het spel. Daardoor is deze oorlog van ontzaggelijk meer betekenis dan die van 1914—1918. Want nú gaat het niet allereerst om dingen van materiële, maar van geestelijke orde, tenslotte om de meest fundamentele verhoudingen van mens en wereld. En alle andere veranderingen vloeien consequent voort uit een nieuw inzicht op dié dingen, die de mensheid van het begin der wereld af diep hebben beroerd.

Reeds jaren geleden hebben de beste historie-kenners, ook in ons land, getuigd, dat onze oude wereld tot stervens toe krank was. De schuld daarvan kan niet geweten worden aan die weinige mensen, die in het nabije verleden de leiding hadden in het openbare leven. Men kan misschien zeggen, dat meerderen niet voldoende voor het nieuwe hebben opengestaan. Maar een toestand, als waarin wij verkeerden, wordt niet gemaakt door weinige mensen, het is een groeiproces van eeuwen. Daarom ook kunnen deze dingen hier besproken worden los van dat persoonlijke accent, dat de bespreking ervan in een zekere pers helaas zo dikwijls ontsiert.

Van de Middeleeuwen af is de ontwikkeling in Europa

gegaan in de richting van een individualisme, dat steeds sterker de oude gemeenschappen heeft aangetast. Renaissance, Franse revolutie, liberalisme en marxisme zijn in deze ontwikkeling even zovele mijlpalen. De mens werd losgemaakt van iedere gebondenheid. Het individualisme zonderde den enkeling af van de volksgemeenschap, het verzwakte het gezin, het deed velen afstand doen van ieder geloof. De economie werd verheven tot zelfstandige grootmacht, waarbij het winstbejag van persoon of groep zwaarder werd geteld dan de belangen der ganse gemeenschap. In de maatschappij groeiden de kringen van handel, landbouw en industrie steeds verder uiteen, stad en platteland werden niet langer gezien als een eenheid, maar als tegenstelling. Men verloor uit het oog, dat niemand op zich zelf staat, geen persoon, geen groep, en geen volk, maar dat allen een eigen taak en plaats hebben in de orde van het geheel, die wij de wereldorde kunnen noemen. Dit alles zijn slechts voorbeelden. Er zijn er veel meer, op alle gebieden van het leven, men kan er bijna eindeloos mee doorgaan. Bemoedigend is het niet.

Het steeds voortwoekerend individualisme heeft de orde-gedachte weggenomen uit het leven der mensen. Het individualisme hangt aan de gedachte, dat de enkeling middelpunt is van alle menselijk denken en handelen, de orde rust op de idee van dienstbaarheid van allen tegenover het groter geheel. Het betekent b.v. dat de kunst weer gezien wordt als de verfraaiïng en de veredeling van het alledaagse leven van ieder van ons, en dat de economie weer gericht wordt op de volkshuishouding, welker behartiging belangrijker is dan die van het bedrijf.

De wereld staat nú voor het bankroet van het indivi-

dualisme. Maar altijd, wanneer dwaling en noodlot den mens hebben gebracht tot op de rand van de afgrond, zal hij zoeken op nieuwe wegen, omdat de levenswil als primaire menselijke drift altijd bestaan blijft. Die nieuwe weg kan geen terugweg zijn. Lijden en nood hebben in hem het inzicht doen rijpen, dat de weg terug een ongeluksweg moet zijn. En ingekeerd tot zichzelf, vragend naar de diepste dingen van het menselijk bestaan, heeft hij geleerd, dat de mens zichzelf onvoldoende is, dat hij alleen leven kan in en vanuit de gemeenschap.

Nu kan iemand zeggen, dat deze nieuwe weg oude zekerheden opoffert aan nieuwe mogelijkheden. Bedenke hij echter dán, dat het avontuur: dat is de durf en de ondernemingszin van onze voorvaderen eenmaal in de geschiedenis ons volk hebben groot gemaakt in de ogen der wereld.

De overwinning van de gemeenschapsgedachte op het individualisme is de grote omwenteling van Europa in de 20ste eeuw. In Duitsland, Italië en Portugal heeft die omwenteling zich reeds voltrokken en zij heeft het aanschijn van Europa veranderd. Die voltrekking is geen wanhoopsdaad geweest, zoals het zo vaak is beschouwd geworden, maar het was een sprong in de werkelijkheid des levens.

Aan deze ontwikkeling zou ook Nederland zich niet kunnen onttrekken. Daarvan waren de besten hier reeds lang overtuigd. De vraag tot voor kort was enkel, of deze ontwikkeling zich in Nederland zou voltrekken langs de weg van revolutie, dan wel evolutie, het laatste meer overeenkomstig de Nederlandse volksaard, die altijd een

beetje schuw is van schokkende veranderingen in zijn dagelijks bestaan.

De oorlog, die kort maar hevig over het Nederlandse volk is heengegaan, heeft hier het beslissende woord gesproken. In korte tijd moeten problemen worden opgelost, waaraan elders jaren is gewerkt geworden. Problemen, met welker oplossing niet alleen particuliere belangen zijn gemoeid, maar waarbij het tenslotte gaat om het zijn of niet zijn van het Nederlandse volk. Van dit volk, dat in eeuwige strijd tegen de zee en de onvruchtbare heide zich een eigen plaats verworven heeft op de wereld, eigen door taal en cultuur, zeden en traditie. Van een volk, dat de oorlog de betrekkelijke waarde van veel dingen opnieuw heeft leren beseffen, dat ontdaan van alles met open zin voor de nieuwe werkelijkheden bouwen wil aan een nieuwe orde, maar dat nimmer bereid is die dingen op te offeren, die het in zijn volksbestaan zelf zouden aantasten.

Omdat het gaat om het zijn of niet zijn van het Nederlandse volk, kan niemand van het volk daar onverschillig tegenover staan. De noden van deze tijd maken eenheid tot een gebiedende eis; tot een plicht van ieder van ons. Ten eerste, omdat ieder, het is te lang vergeten, leeft temidden van een volk, welks wel en wee niet onberoerd aan hem voorbij kunnen gaan, maar voor welks welzijn ieder persoonlijk verantwoordelijk is. Het zijn natuurlijke verplichtingen, die uit deze verbondenheid voortvloeien.

Eenheid is ook vereist, omdat zonder eenheid het geweldige werk niet kan worden verzet. De eenheid alleen, eenheid van willen en eenheid van werken maken de grondslag mogelijk, waarop het nieuwe huis kan worden

opgetrokken, waarin ieder Nederlander zich thuis voelt, omdat het Nederlands is.

Er moet uitdrukkelijk voor gewaarschuwd worden, dat deze eenheid niet alleen negatief mag worden opgevat: noodzakelijk alleen om de noden van het ogenblik te boven te komen. De eenheid is een onmisbaar goed, te allen tijd. Werkelijke eenheid is wat bijeenhoort naar diepste wezen en streven. Het is niet alleen een verzamelen van het enkele, want het geheel is nog altijd iets meer dan de som der afzonderlijke delen. Lang genoeg heeft de splijtzwam gewoekerd in ons volksleven, om ons aan den lijve te doen gevoelen, dat men er met de talloze scheidingen, die er tot voor kort waren, niet komt, nu niet en nooit niet. Eenheid zal nodig zijn, altijd, om werkelijkheid te doen worden waarnaar wij allen hunkerend verlangen, in ons werk en in de ogenblikken van de stilte des harten: een nieuwe toekomst in een schoner Nederland.

Onze taak in deze tijd is angstwekkend groot. Op onze schouders rusten plichten tegenover ons voorgeslacht, onze vaders en moeders, die ons mee van het kostbaarste van hun mens-zijn hebben meegegeven: hun Nederlanderschap, en die ons volk, in het grote, maar stille en moeizame werk van iedere dag, een eigen en eervolle plaats hebben gegeven in de geschiedenis. Plichten ook tegenover onze kinderen, aan wie wij dezelfde heilige goederen, die wij hebben overgeërfd, ongerept en verrijkt hebben door te geven. In het diepe besef van deze plicht heeft De Nederlandse Unie haar werk aangevangen. Zij verwacht, dat door eenzelfde plichtsbesef gedreven ieder Nederlander zijn taak zal vervullen.

NATIONALE EENHEID.

De eenheid die wij willen, kan alleen maar gebaseerd zijn op het volk.

De gemeenschap van het volk is een van nature gegeven eenheid. Deze eenheid wordt niet door mensenhanden gemaakt. Zij is er, gegroeid en ontwikkeld in een lange reeks van eeuwen. Allerlei invloeden hebben daarop ingewerkt, invloeden van afstamming, klimaat, levensomstandigheden en milieu, en vooral ook de scheppende geest van den volksgenoot. Temidden van al de verschillende volkeren onderscheidt zich ieder volk als een eenheid, één door afstamming, taal, zeden en cultuur.

Deze eenheid van het volk berust niet op de religie, zoals nog herhaaldelijk beweerd wordt. In concreto zou dan de eenheid van de Nederlandse volksgemeenschap berusten op het Christendom. Doorgaand op deze weg is men gekomen tot de fictie van „de protestantse natie". Wie zo doet, miskent de boven-tijdelijke en bovennationale waarden van het Christendom. De gemeenschap van de Kerk is een andere dan de gemeenschap van het volk. Omdat men, ook in zijn godsdienstig leven, kind blijft van zijn volk, met eigen geaardheid en eigen aanleg, spreekt het vanzelf, dat vormen van godsdienstige beleving een nationale kleur kunnen vertonen. Het godsdienstig leven zelf echter onttrekt zich hieraan omdat het, boven ruimte, boven tijd, thuis hoort in de sfeer van het eeuwige.

Evenmin berust de gemeenschap van het volk op de staat. Tegenover de van nature gegeven gemeenschap van het volk staat de staatsgemeenschap als mensenwerk, willekeurig gemaakt en willekeurig veranderlijk, bloot gesteld aan alle aanvallen van politiek en wapengeweld, die de staatsgrenzen ieder uur kunnen wijzigen. Zijn staatsburgerschap kan iemand iedere dag prijs geven; door naturalisatie kan hij een nieuw staatsburgerschap verwerven. Verandert daarmee ook ineens zijn volksaard? Dat is immers onmogelijk. Zijn volkskarakter heeft hij door geboorte. Het is onafhankelijk van zijn wil. Verloochent hij het, dan heet hij van oudsher „ont-aard". De eenheid van het volk alleen is het, die tegen alle geweld en alle vernietigingswil bestand is, omdat hij is van nature en de natuur macht heeft boven den mens.

Het besef van deze gemeenschap van het volk dreigde in Europa verloren te gaan. In breede kringen kende men alleen maar individuen en miskende men de natuurlijke gemeenschappen. Er ontstond zelfs een vals internationalisme. En waar toch de behoefte aan een eenheidsvorming bleef, ter bereiking meestal van concrete, zeer bepaalde goederen richtte men zich naar andere normen, sociale en religieuse. Veel wanbegrip en veel strijd zijn hier het gevolg van geweest. Klassenstrijd en partijsysteem schaadden de eenheid en deden niet zelden het particuliere belang zwaarder wegen dan het algemene. Dit alles is voorbij. In het moderne tijdsbeeld reeds langer een antiquiteit geworden, heeft het bovendien aangetoond niet opgewassen te zijn tegen de noden van deze tijd. Dit is geen oordeel over personen. Over de mensen, de

waarde van hun werk en hun persoonlijke integriteit zal de geschiedenis oordelen en de geschiedenis is rechtvaardiger dan wij. Wij hebben slechts te doen met systemen, met het zoeken naar een nieuw, waar het oude ineenstortte. En dat nieuwe kan alleen maar gebaseerd zijn op de nationale idee, omdat nationale waarden in het geding zijn. Op de idee, die de eenheid van het volk als uitgangspunt neemt, die de sociale en religieuse verscheidenheid niet wegvaagt, maar overbrugt en alle particuliere belangen ordent in een harmonisch geheel.

Voor de toekomst van Nederland brengt deze idee van de nationale, d.i. volkse eenheid, belangrijke consequenties met zich. Eeuwen lang zijn de verhoudingen in dit land door de godsdienstige tegenstellingen bepaald geworden. De klove, die toen ontstond, werd misschien hier en daar overbrugd, nimmer geheel gedempt. En wanneer heden ten dage de religie nog zo sterk norm is in de organisatie van het maatschappelijke leven, dan moge dit historisch begrijpelijk zijn geweest, het neemt het feit niet weg, dat de eenwording van het volk er niet door gediend is geworden. Mocht dan echter ook hier een veranderde normatieve instelling noodzakelijk blijken, dan zal veel tact en begrip worden gevraagd, opdat wezenlijke waarden en gelukkige verworvenheden niet verloren gaan.

De idee van de nationale eenheid brengt nog een andere consequentie met zich. Men dient er zich namelijk rekenschap van te geven, wat er verstaan moet worden onder de term: het Nederlandse volk. Men interpreteert deze term gewoonlijk in staatkundige zin: d. w. z. het Nederlandse volk zijn de gezamenlijke bewoners van de Nederlandse staat. Men ziet dan echter voorbij, dat

men twee begrippen, het staatse en het volkse door elkaar haalt. Een blik op de kaart van Europa bewijst immers, dat staatkundige en volkskundige grenzen dikwijls niet samenvallen, hoewel de wenselijkheid daarvan reeds lang geleden door de grootste wijsgeren is erkend. En met name geldt dit voor Nederland. Nederlanders wonen er immers ook in Vlaanderen en de noordwesthoek van Frankrijk. Kinderen van eenzelfde volk. Hun afstamming, hun taal en hun cultuur zijn de onze. Kwam Vondel niet uit het Zuiden en wie kent niet de namen van Jacob van Maarlant en Jan van Ruusbroec, Rubens en Gezelle?

In het verleden hebben de delen van de Nederlandse stam nooit blijvend hun staatkundige eenheid kunnen verwezenlijken. De toekomst ligt in de schoot der goden. Maar hoe West-Europa zich ook staatkundig moge vormen, niemand kan blind blijven voor het feit van de innerlijke eenheid der Nederlanden. Het bewustzijn van deze eenheid is een voorwaarde voor een juiste ontwikkeling van het nationale leven van ons volk, ook voor dat deel, dat leeft binnen de huidige staatkundige grenzen.

Het zich baseren op de nationale gemeenschap betekent niet dat een volk zich kan terugtrekken in een „splendid isolation". De mensheid bestaat niet uit een aantal los naast elkaar staande volken, maar ook de volkerengemeenschap moet een harmonisch geordend geheel zijn, waarin ieder volk zijn eigen taak en plaats heeft. Ook het Nederlandse volk. Nederland kan op het Europese vasteland geen isolementspositie innemen, zoals dat vóór de oorlog in veel opzichten het geval was. Daarmee zijn de belangen van het eigen volk allerminst gebaat en bovendien vergeet men dan de plichten tegenover de

gemeenschap, hier de volkerengemeenschap. Deze plichten hebben niets te maken met wat men graag of niet graag doet, ook niets met particuliere belangen, maar alleen met wat de werkelijke toestand en de werkelijke verhoudingen noodzakelijk maken. Ook in de internationale verhoudingen zal het individualisme overwonnen moeten worden door een nieuw gemeenschapsbesef. Als dát verzekerd wordt, zal er op de wereld een waarachtige en gelukkige vrede kunnen zijn.

NEDERLANDSE EENHEID.

Het Nederlandse volk.

Gevarieerd en eigen van karakter van Groningen tot in Vlaanderen, één toch in diepste wezen en streven, ieder gewest bijdragend tot de bloei van het geheel. Zo was de middeleeuwse schilderschool meer zuidelijk naar uitdrukking èn innerlijke geaardheid, de realistische van de zeventiende eeuw meer noordelijk. De geest van critiek, van nuchterheid en van koppig doorzetten leidde in de middeleeuwen vooral bij de Vlamingen tot een opbloei van Nederlands leven, in de zeventiende eeuw bij de Hollanders, terwijl de Brabander altijd het leven verfraaide in zijn zin voor luister en praal en het gevaar van de alledaagse realiteit ophief in zijn drift naar verre einders en grootse visioenen. Ruusbroec was een Brabander, uit Holland kwam Rembrandt, Gezelle uit Vlaanderen. Naast de twee grote figuren uit het Zuiden: Vondel en Rubens, staan er twee uit het Noorden, heel anders, maar even groot: Erasmus en Hugo de Groot. Hun aller werk: onvervreemdbaar erfgoed van de Nederlandse stam.

Tussen grote en machtige buren is dit Nederlandse volk gegroeid. Het heeft zich verrijkt met alle goede dingen, die van elders overkwamen, maar nimmer zijn eigen aard verloochend. Plaats van rust en bezinning in de stormhoek van Europa, had het zijn eigen taak niet langer kunnen vervullen, zo het die eigen aard had prijs gegeven. En zijn cultuur altijd: binding en verzoening tussen de

tegengestelde stromingen en in de strijd der ideeën, zoals reeds bij de aanvang onzer letterkunde Heinric van Veldeke schakel tusschen de Germaanse en Romaanse cultuur. Dit is de grootheid en de roeping van ons volk. Het heeft geweten die heilige taak te moeten verdedigen, in de slag van de Gulden Sporen tegen het Zuiden, tegen het Oosten in de slag van Woeringen, op zee tegen het Westen.

Het Nederlandse volk.

Eeuwige strijd tegen de natuur, tegen de altijd nieuwe dreiging der zee en de onvruchtbare heide, heeft het die zin voor werkelijkheid gegeven en die koppige dadenkracht, die het de harde slagen van het lot immer weer deden overwinnen. Zijn drang naar vrijheid verborg het nimmer, maar zijn plicht van gemeenschap kende het in dagen van bange beproeving. En een oorlog van tachtig lange jaren streed het voor het behoud van zijn aard, zijn eigen overgeërfde tradities, om het lot van zijn eigen volk zelf te bepalen en te maken, zoals het van alle eeuwigheid ligt in de gedachte Gods, zuiver en volmaakt.

Het gaat in deze tijd om het bestaan van dit Nederlandse volk.

De nieuwe ideeën over eenheid en volkse gemeenschap hebben ook in het buitenland opgeld gedaan en in verschillende landen reeds geleid tot krachtige en algehele vernieuwing. Maar omdat ieder volk een eigen aard heeft en naar die eigen aard leven moet, zal ook in de vormgeving aan de nieuwe eenheid rekening moeten worden gehouden met het karakter en de traditie van het Nederlandse volk. Tegen een cliché naar vreemd model moet onze nationale fierheid zich verzetten. Aan de waarde van

het model doet dit niets af, alleen aan die van het cliché. Altijd in onze geschiedenis hebben de wezenlijk waardevolle dingen, die uit den vreemde tot ons kwamen, zich kunnen assimileren aan de Nederlandse geest zonder de nationale eigenaard te schenden. De Nederlandse jeugd, die hunkerend zijn verlangen belijdt mee te bouwen aan een nieuwe toekomst voor het Nederlandse volk, kan en wil niet geloven, dat, waartoe in het verleden het Nederlandse volk in staat bleek, in het heden onmogelijk zou zijn geworden.

Tot de traditie van het Nederlandse volk behoort van oudsher zijn zin voor vrijheid. Een vrijheid, die — de geschiedenis heeft het duidelijk genoeg bewezen — meer dan eens in ongebondenheid is ontaard, maar die aan de andere kant de voedingsbodem schiep, waarop het beste van onze cultuur groeide en rijpte. Want wie de Nederlandse volksaard goed kent, zal moeten erkennen, dat uit het particuliere initiatief dikwijls grote dingen zijn tot stand gekomen die, wanneer zij opgelegd waren als taak, waarschijnlijk zouden zijn mislukt. Zo zijn er nog wel enkele dingen te noemen, die behoren tot de Nederlandse traditie. Het is on-Nederlands wanneer een kleine groep voor zich het monopolie opeist het juiste voor te hebben en diénovereenkomstig, niet naar de objectieve waarde, het werk van anderen beoordeelt. Het is eveneens on-Nederlands de religieuse waarden niet te willen erkennen voor het leven van mens en gemeenschap bij een volk, dat van nature bekommerd is om de boventijdelijke waarden der religie. Dat deze dingen tot de traditie behoren van ons volk, staat ontwijfelbaar vast. En daarom moeten die dingen worden geërbiedigd. Want wie aan de

traditie raakt, raakt aan het volk. Het zal nooit dulden, dat van het Nederlandse volk vervreemde Nederlanders zijn heiligste goederen schenden. Het zal zijn bezit weten te verdedigen met hardnekkige weerstand en verbitterde kamp.

Deze erkenning van de traditie houdt niet in, dat wij ons met dat woord vastklampen aan alles wat in het verleden onder ons volk heeft geleefd. Want wie op grond daarvan toetreedt tot De Nederlandse Unie, begrijpt niet veel, noch van De Nederlandse Unie, noch van de wezenlijke waarden der traditie. Tot de traditie van het Nederlandse volk behoren niet de leuzen van de Franse revolutie, geen liberalisme en geen marxisme, geen „vrije" economie en geen parlementaire democratie. Dat zijn allemaal vormen, waarin het leven van het Nederlandse volk in een bepaalde tijd gestalte heeft gekregen, vormen, die als alle tijdelijke dingen geboren worden en sterven. De dragers van deze vormen maken de bovenlaag van het volk uit. Behalve die bovenlaag is er echter nog iets anders, datgene, wat men in de burgerlijke kringen aanduidt met „het volk", onze boeren en onze arbeiders, waarvan men zegt, dat het leven minder beschaafd, in elk geval minder gestyleerd is. Dit volk echter is het eeuwige volk, dat in zekere zin oer-volk kan worden genoemd en in de schoot van dit eeuwige volk nu moet men zoeken zijn meest eigen karakter en heiligste tradities.

Dít volk heeft Prof. Buytendijk nog kort geleden getekend als de massa nameloze mensen tegenover de uitgelezenen, de leiders, de rijken, de adel, de geleerden, tegenover allen, die een eigen naam dragen en uit het vlak van de stille arbeiders en boeren, de armen, de een-

voudigen naar voren getreden zijn. Dit volk is in zoverre oervolk, als het al het oorspronkelijke en eigene bewaart, maar ook al het fundamenteel menselijke en daarom alle zedelijke en religieuse waarden.

Dit volk is het edele en zelfs heilige volk, dat een zending in de wereld te volbrengen heeft, dat door zijn lijden het geheim van het menselijke het beste kent, dat tradities en zeden bewaart, vol vertrouwen werkt, niet angstig is, maar moedig en zelfs zorgeloos. Aan dit „volk" moeten alle staten en culturen hun behoud en herstel ontlenen na perioden van verval. Om dit volk te leren kennen, moet men er mede gaan leven, moet men het opzoeken, waar het nog in betrekkelijke zuiverheid bestaat, ver van de industrie- en handelscentra, op het land en in de dorpen.

Van wie zó het volk leert zien en begrijpen, kan gezegd worden, dat hij werkelijk leeft in en vanuit de gemeenschap van zijn volk. Hij kan optreden namens zijn volk, omdat hij zich door de idealen van zijn volk gedragen en gesteund weet. Hij zal zijn volk dienen, omdat het welzijn van zijn volk zijn enige bekommernis is.

EENHEID IN VERSCHEIDENHEID.

In de nieuwe orde zullen ongetwijfeld vele beginselen komen te vervallen, die in het nabije verleden als richtinggevend werden erkend. Om hun algemene geldigheid werden ze als vanzelfsprekend aanvaard, en nochtans, zó vanzelfsprekend waren ze dikwijls niet. De gelijkheid is van die normen een van de meest aanvaarde geweest. Deze leus van de Franse revolutie is vaak tot in haar uiterste consequenties verwezenlijkt geworden.

Een wilde nivelleringszucht was het gevolg. De eigenheid van het platteland werd opgeofferd aan die van de stad, die van het gewest aan die van het land, de leuze van een kleurloos cosmopolitisme bedreigde zelfs de nationale eigenaard. Het leek, alsof een eindeloze vervlakking en troosteloze eenderheid de rijkdom, die gevormd wordt door een eenheid van verscheidenheid, sterk zou verarmen. En daarbij op de basis van gelijkheid kan men nog wel een massa bijeenbrengen, nimmer echter een eenheid opbouwen, die waarlijk organisch gebouwd kan heten. Wie daarom bij het bouwen aan de nieuwe orde het feit der verscheidenheid niet erkent en als uitgangspunt neemt, staat met één been nog in een voorbije tijd. Wil de nieuwe orde werkelijk hecht zijn, dan zal men er oplettend voor moeten zorg dragen, dat door gebruik van oud materiaal het fundament niet wordt verzwakt.

Omdat de nieuwe eenheid een nationale eenheid moet zijn, mogen ook de nationale waarden niet worden ge-

nivelleerd, maar moet de nationale verscheidenheid worden aanvaard. Het is duidelijk, dat hierbij het gewest een belangrijke plaats inneemt.

Tussen het gezin, de kleinste der natuurlijke gemeenschappen en eeuwige levensbron van het volk, enerzijds, en het volk anderzijds, liggen de gemeenschappen van buurtschap, dorp, stad, streek en gewest. De gewestelijke gemeenschap is niet iets anders dan de nationale gemeenschap, maar zij is er een deel van. In zekere zin is zij iets minder, omdat zij van de volksgemeenschap slechts een deel is, in zekere zin iets meer, omdat de eenheid erin groter is.

Een Groninger heeft andere karaktertrekken dan een Brabander, een Hollander andere dan een Limburger. Op grond daarvan spreken we van een Groninger, een Brabantse, een Hollandse, een Limburgse gemeenschap. De gewestelijke eigenaard vertoont op de eerste plaats al de karaktertrekken van de Nederlandse volksaard, maar daarbij komen dan nog de typisch gewestelijke. Een Hollander, een Brabander, een Groninger, een Limburger zijn allen Nederlander, maar de Nederlandse volksaard is in ieder van hen anders verwezenlijkt.

Het spreekt vanzelf, dat de nationale eigenaard belangrijker is dan de gewestelijke. Daarom mag het gewestelijk karakter nooit een ontbindende factor worden. Men moet de volksgemeenschap zien als een organische eenheid, waar ieder gewest zijn plaats heeft in het kader van het geheel en gericht is op het algemene doel. Men moet de volksgemeenschap n i e t zien als een soort bondstaat, waar alle gewesten zelfstandig naast elkaar worden gezet. Elk begrip van federalisme is uit den boze, dat heeft onze

geschiedenis duidelijk genoeg bewezen. Maar van de andere kant mag omwille van de eenheid de verscheidenheid niet worden opgeofferd. Zoals het verschil in karakter bij de leden van één gezin de eenheid van het gezin niet aantast, maar rijker maakt, zo is het ook met de gewesten in de natie. Wij willen geen stijlloze massa, maar een ordevol, harmonisch geheel, waar ieder op eigen plaats de eigen taak vervult, met behoud van eigen karakter, maar dienstbaar aan het geheel. Naar een eenheid streven wij, die de gewestelijke gemeenschap voorzover die nog bestaat, aanvaardt als een kostbaar element in de nationale opbouw.

Het is geen kunst een eenheid op te bouwen door nivellering van verscheidenheden en met miskennning van dingen, waarvan men de waarde misschien wel erkent, maar waarmee men in het nieuw te bouwen tehuis niet goed raad weet. Kunst is het, al het wezenlijk waardevolle ongerept te bewaren en door het te ordenen in een harmonisch geheel de bloei nog rijker te doen zijn.

Levend op een kentering der tijden, opgegroeid tussen twee oorlogen die de mensheid beroofden van vele gewaande zekerheden, moet ons volk een nieuwe orde opbouwen, waar de oude in wanorde was ontaard. Wij geloven dat ons volk in de grond nog goed is, sterk en offerbereid, en dit geloof is sterker dan een weten. Tot allen van dit volk wenden wij ons, nu in dit uur, nu wij ons gesteld hebben voor de zaak van ons volk. Tot allen, die de handen omhoog heffen, biddend om werk, omdat zij de plicht tot de arbeid kennen. Tot allen, die weten, dat het welzijn van de gemeenschap offers vraagt van iederen persoon en die offers brengen met een blij hart.

Tot allen, die beseffen, dat ieder als lid van de volksgemeenschap verantwoordelijk is zijn deel bij te dragen in de opbouw van een nieuw en groot Nederland.

Wat de toekomst brengen zal, kan niemand zeggen. Zeker is, dat belangrijke veranderingen zich zullen voltrekken, waarin ook ons land en ons volk zullen delen. Den nationaal bewusten Nederlander past niet de houding van een lijdelijk afwachten van het lot, dat hem zal worden opgelegd. Met állen, die van goede wil zijn, zal hij samenwerken in een geweldige poging om het ganse Nederlandse volk een nieuwe, schone toekomst te verzekeren.

O Nederland let op uw saeck,
de tijdt en stondt is daer !

PROGRAM

VAN DE NEDERLANDSE UNIE.

De N. U. is in een zware stonde onzer vaderlandse geschiedenis gesticht om alle Nederlanders te verzamelen tot doelbewuste arbeid voor het behoud en de versterking van vaderland en volksgemeenschap en tot de voorbereiding van de voorwaarden en de wegen van hun bestaan en welzijn in de toekomst. Met open oog voor de werkelijkheid wil zij die arbeid terstond aanvangen, voorzover de beperkingen van de staat van bezet gebied dat mogelijk maken en in loyale verhouding tot de bezettende overheid.
De N. U. stelt zich tot taak de volkseenheid op staatkundig, cultureel en sociaal-economisch gebied te bevestigen en te versterken.
Met verdieping van de christelijke geest in de samenleving wil de N. U.:

Op cultureel gebied:

1. Behoud van het Nederlandse volkskarakter en versterking van die eigenschappen, waaraan het Nederlandse volk zijn kracht en zijn plaats in de wereld te danken heeft.

2. Verheffing van het levensideaal boven materialisme en egoïsme tot toewijding aan de waarachtige levenswaarden van mens en gemeenschap.

3. Bescherming en ontwikkeling van eigen beschaving en zeden en van het volkseigen in de gewesten zowel als in het gehele land.

4. Vrijheid van godsdienst, kerk, levensbeschouwing en opvoeding.

5. Bevordering van Nederlands positie in de Europese cultuur en van zijn functie in de uitwisseling der culturele waarden.

6. Nauwe culturele betrekkingen met Vlaanderen en Zuid-Afrika.

7. Opvoeding van de jeugd in nationale zin.

8. Vooruitziende verzorging der geestelijke en lichamelijke volksgezondheid.

9. Leiding van het culturele leven en van de volksontwikkeling in verantwoordelijkheid tegenover de gemeenschap.

Op sociaal-economisch gebied

wil de N. U. met handhaving van het eigen karakter der Nederlandse volkshuishouding in haar samenhang met de wereldeconomie en haar gerichtheid op het wereldverkeer:

1. Organische ordening der arbeidsgemeenschap zonder klassetegenstellingen.

2. Vooropstelling van de belangen van het gemenebest boven die van den enkeling, met erkenning van de onvervangbare waarde der persoonlijke zelfwerkzaamheid.

3. Doelbewuste leiding van de voortbrenging en verdeling van stoffelijke goederen.

4. Dienstbaar maken van geld- en credietwezen aan de eisen der volkswelvaart.

5. Erkenning van de plicht van iederen Nederlander om te arbeiden en van de plicht van het gemenebest om iederen Nederlander in de gemeenschappelijke arbeid te doen delen.

6. Afweer van de proletarisering des volks en versterking van de volkskracht o.a. door bevordering van gezinsvorming en gezinswelvaart en bevordering van bezitsvorming voor allen.

7. Versterking van de landbouw door lonend prijspeil en ordening van het grondgebruik.

8. Persoonlijke verantwoordelijkheid ook in het sociaal-economisch leven.

9. Beteugeling van bedrijfsconcentratie en trustvorming.

Op staatkundig gebied

ijvert de N. U. voor een sterk Nederlands volk, in nauwe verbondenheid met de overzeese gebieden.
Zij is overtuigd, dat een organische opbouw van het Nederlandse gemenebest onder leiding van krachtig en besluitvaardig gezag noodzakelijk is.
De uitwerking van deze richtlijnen zal zij ter hand nemen, zodra de tijd daartoe gekomen is.

DRUK N.V. DE AGRARISCHE PERS — MEPPEL